

SERVET-İ FÜNÛN EDEBİYATININ OLUŞUMU

Servet-i Fünûn 27 Mart 1891’de çıkmaya başlayan ve önceleri fen bilimleri yayın organı olarak basın hayatına giren, daha sonra sanat ve edebiyat sahasında 26 Mayıs 1944’e kadar İstanbul’da faaliyet gösteren dergidir. Bu dergi, Ahmet İhsan (Tokgöz)’in gayreti ile önce *Servet* gazetesinin sahibi D. Nikolaidi’nin desteğinde ve müsaadesinde bu gazetenin ilâvesi olarak yayın hayatına girdi. Ahmet İhsan, baskı tekniğini Avrupaî tarzda geliştirdi; hatta oradan klışeler bile getirtti. İlk sayılarda genellikle Ahmet İhsan’ın yazıları çoğunlukta idi.

Ahmet İhsan Tokgöz

Servet-i Fünûn basın hayatında gerçek yerini ve şöhretini kendi adıyla anılan edebî hareketin başlaması ile kazandı. Bu hareketin öncülüğünü de Recaizâde Mahmut Ekrem yaptı. 1895 sonlarında *Musavver Malûmat* dergisinin başyazarı Mehmet Tahir Efendi ile Recaizâde Ekrem arasında önce “kafiye” konusunda başlayan edebî münakaşa, bu derginin izinsiz olarak Ekrem’in *Şemsa* adlı hikâyesini yayımlamaya başlamasıyla iyice alevlenir. Ekrem, bu gazeteye karşı yazılarını *Servet-i Fünûn*’da yayımlamaya başlar. Ekrem’in *Servet-i Fünûn*’da yazmaya başlamasının en büyük sebebi, bu derginin sahibi olan Ahmet İhsan’ın Galatasaray’dan öğrencisi olmasıydı; ayrıca yine bu derginin yenilik edebiyatının yayın organı olmasını arzulamasındandı. Bu arzusunun da yine bir başka öğrencisi M. Tevfik (Fikret)’i derginin yazı işlerinin başına getirmekle gerçekleştirmek istiyordu. Nitekim Ekrem, bu iki kıymetli öğrencisini tanıştırmakla ilk adımı atıyordu. Şubat 1896’da Fikret’i Ahmet İhsan’a götürür ve “Size Tevfik Fikret Bey’i getirdim. Kendisi benim çok sevdiğim müstait bir gençtir. Mektep falan gibi bazı mecmualarda eserleri de çıktı. Fakat ben istiyorum ki Tevfik Fikret Bey, Servet-i Fünûn’un olsun.” der. Tevfik Fikret derginin 256. sayısında derginin başına geçer.

Öte yandan o sıralarda Nabizâde Nâzım’ın *Zehra* adlı romanı dergide seri halinde yayımlan-

maktadır. Menemenlizâde Mehmet Tahir, “kafiye”, adlı yazısını yine bu dergide yayınlayarak bu konudaki tartışmaları sonuçlandırmaktadır. Recaizâde Ekrem de *Araba Sevdası*’nı dergide seri halinde yayımlamaya başlamıştır. Dergide Servet-i Fünûn edebî topluluğunun oluşmasında Tevfik Fikret’in emeği büyüktür. Halit Ziya, Cenap Şehabettin, Hüseyin Siret, Mehmet Rauf, Hüseyin Cahit, Ali Ekrem, Ahmet Reşit, Süleyman Nazif, Ahmet Şuayb, Hüseyin Suat, Süleyman Nesip (Süleyman Paşazade Sami), Faik Ali, Ahmet Hikmet gibi isimlere şahsî dostluklarından dolayı Hüseyin Kâzım ile İsmail Safa’yı da ekleyebiliriz. Ayrıca yine derginin kompozisyonundaki titiz çalışması yanında şiirleri ve makaleleri ile de örneklik eden Fikret, özellikle kaleme aldığı “Musahabe-i Edebiye” başlıklı yazılarla edebî sohbet geleneğini başlatıyordu.

Tevfik Fikret

Derginin 256. sayısından 512. sayısına 30 kadar bu tür yazılar yazan Fikret’i aynı başlık altında kaleme aldıkları yazılar ile Cenap, Halit Ziya, Mehmet Rauf, Ali Ekrem takip ediyor; Ahmet Reşit batılı tarzda edebî tenkit örneklerini veriyordu. Şiir, hikâye, roman, edebî tenkit, tercüme faaliyeti ile *Servet-i Fünûn* tam anlamı ile bir sanat ve edebiyat dergisi hüviyetini kazanıyordu. Bu faaliyet Ali Ekrem’in özeleştiri mahiyetteki “Şiirimiz” adlı makalesinin kaleme alınışına kadar devam eder. Bu yazı topluluğun arasında ilk ciddi kırıncılığı ve hatta kopukluğu yaratır. Fikret yazı işlerinden ayrılır. Bu görevi Hüseyin Cahit üstlenir. Onun da Fransızcadan çevirdiği “Edebiyat ve Hukuk” yazısı üzerine dergi bir süre kapatılır. Bu kapanış, topluluğun dağılmasını hızlandırmış olur. Derginin yeniden çıkış izni alındıktan sonra topluluktan sadece Hüseyin Cahit, Faik Âli, Süleyman Nesip, Mehmet Rauf, Celâl Sahir bir süre daha yazmaya devam ederlerse de eski canlılığı yeniden sağlayamazlar ve dergi, 1908’e kadar sessiz sedasız yayınını sürdürür.

SERVET-İ FÜNÛN EDEBİYATI (1896-1901)

Servet-i Fünûn edebiyatı, 1896-1901 yılları arasında *Servet-i Fünûn* adlı derginin etrafında, edebiyatın yenileşmesi yolunda, bir araya gelen gençlerin başlattıkları ve savundukları edebî hareket ve bu edebî hareketin yarattığı edebiyatın genel adıdır. *Edebiyat-ı Cedîde* diye de anılır.

Servet-i Fünûn Dergisi

Edebiyat dünyasında bir edebî hareketin başlaması ve tutunması kendinden önceki edebiyat hareketleri ile yakından ilintilidir. Bu itibarla, Servet-i Fünûn edebiyatını iyi değerlendirebilmek için bir önceki dönemin edebî hareketlerini kısaca gözden geçirmekte yarar vardır. Üstelik Servet-i Fünûn edebiyatını yaratan etkenlerin başında, hareketin hemen öncesinde oluşan ve yeni ile eski edebiyat anlayışı arasında yoğunlaşan edebî tartışmaların geldiğini de hemen belirtelim.

Tanzimat'ın ilanı (1839) Türk siyasî ve sosyal hayatında batılı bir zihniyete zemin hazırlamış; bu zihniyet giderek edebiyata kadar uzanmıştı. 1860'lı yıllarda meyvelerini vermeye başlayan bu edebiyat 1880'lere kadar genelde halka yönelmede, onu eğitmede ve aydınlatmada bir vasıta olarak kabul edilmiş; Şinasî ile başlayan bu yükseliş *Namık Kemal*'de en olgun seviyesine ulaşmıştır. Burada yine batıdan beslenen fikir hareketlerinin de önemini unutmamak gerekir. Çünkü Tanzimat kuşağının ilk temsilcileri batıdaki fikir akımları ile yakından ilgilenmişler, hatta edebî faaliyetlerinin en verimli denebilecek yıllarını orada geçirmişlerdir. Jön Türk hareketi içinde *Ziya Paşa* ile *Namık Kemal*, batılı ideolojileri yakından tanımışlar, oradan dönüşlerinde de "meşrutiyetçi" gençler ve yazarlar olarak tanınmışlar ve edebiyatı bu yolda bir vasıta olarak kullanmaktan çekinmemişlerdir. Özellikle *Namık Kemal* bu zihniyete Osmanlılık ve İslamcılık ideolojilerini de ekleyerek tam bir fikir

adamı hüviyetini kazanmıştır. 1880 sonrasında ise Tanzimat'ın ikinci kuşağı, tam tersine sanatı ve edebiyatı ön plana almış, batının edebî zevkini ve estetiğini edebiyata mal etmeye çalışmışlardır. Ancak Türk kültür hayatını yüzyıllardır besleyen bir de Divan edebiyatı geleceğini sürdürenler vardır. Bu iki anlayış, bu dönemde sürekli karşı karşıya gelmekten geri kalmamış, böylelikle edebiyatımızda ilk ve esaslı tenkit atmosferi yaratılmıştır. Şüphesiz yenilikçi edebiyatın geniş yankı uyandırmasında, taraftar toplamasında ve o anlayışla eserler ortaya koymasında bu edebî hareketlerin payı büyük olmuştur. Nitekim Servet-i Fünûn edebî hareketini ortaya çıkaran düşünce de bu edebî tartışmalardan kaynaklanmıştır. 1880 sonrası edebî tartışmaların temelinde Recaiâde M. Ekrem'in *Tâlim-i Edebiyat*'ın yayımlanması yatmaktadır. Recaiâde Ekrem, Mekteb-i Mülkiye'de verdiği derslerin notlarından oluşturduğu bu kitabında genellikle edebiyatı batılı bir zihniyetle değerlendirmiş, işlediği konulara seçtiği örnekleri de çoğunlukla batılı yazarlar ile Şinasî, Namık Kemal, Abdülhak Hâmit gibi yenilikçi yazarlardan derlemiştir. Bu davranış, eski edebiyat geleneğini sürdürenlerce hoş karşılanmamış ve Elhac İbrahim Efendi'nin öncülüğünde geniş bir tartışma ortamı hazırlanmıştır. Bu tenkit hareketi 1885'te III. *Zemzeme*'nin mukaddemesi, 1886'da *Takdir-i Elhan*'ın yayımlanması ile yeniden alevlenmiş; bu iki eserde tenkit edilen Muallim Naci, *Demdeme* (1886) ile Ekrem'e karşı ağır bir tenkide girişmiştir. Bu ikinci ve önemli tenkit hareketini "kafiye" üzerine yapılan tartışmalar takip etmiş ve bu tartışmalar Servet-i Fünûn'a kadar sürmüştür. "*Kafiye*" üzerindeki yazışmalar, *Hasan Âsaf* adlı bir gencin "*Bürhan-ı Kudret*" adlı şiirini Mehmet Tahir Efendi'nin çıkartmakta olduğu *Malûmat* (7 Kasım 1895) adlı gazetede yayımlaması ile başlar. *Hasan Âsaf*, bu şiirde "*kulağa göre kafiye*" esasına dayalı olarak bir iki beyti kafiyelendirmiş, bunun üzerine Mehmet Tahir Efendi de bu tarz kafiyeyi tenkit etmişti. Bu yolda açılan tartışmaya Recaiâde Ekrem de katılmış ve tartışma genişlemişti. Mehmet Tahir Efendi, tenkitlerinde sadece kafiye üzerinde kalmamış, Ekrem'i şahsiyete kadar uzanan noktalarda tenkit etmişti. Üstelik o, bu sıralarda Selanik'te çıkmakta olan *Asır* gazetesinde yayımlanan Ekrem'in *Şemsa*

Araştırma

adlı hikâyesini ona danışmadan kendi gazetesinde yayımlamaya başlamıştı (28 Kasım 1895). Bu durum üzerine Ekrem, Servet-i Fünûn'a gönderdiği bir yazı ile bu olayı protesto eder (3 Ocak 1895). Böylelikle Ekrem, "Servet-i Fünûn"u yayın organı olarak kullanmaya başlar.

Recaizâde Ekrem'in, Servet-i Fünûn hareketinin oluşmasına öncülük etmesinde, bu edebî tenkitlerin yanında yenilikçi edebiyatın iki güçlü ustasının da edebî sahadan çekilmeleri sebep olmuştur, denebilir. Şöyle ki Namık Kemal 1888'de ölmüş, birkaç yıl sonra da Hâ-

Servet-i Fünûn Dergisi

mit, bir daha edebiyatla uğraşmamak üzere sara-ya teminat vermiş, memleketten çok uzakta İngiltere'yi yarı vatan edinmişti. Bu iki güçlü desteği kaybetmesi Ekrem'i oldukça yalnız bırakmış, bunun üzerine o da gençlere sahip çıkmayı tercih etmişti. Zaten *Servet-i Fünûn'un* sahibi **Ahmet İhsan**, Mülkiye'den öğrencisi idi. Bir başka öğrencisi ise o yıllarda edebî çevrede dikkatleri üzerinde toplayan **Mehmet Tevfik**'ti. Bu iki genci tanıştırması ve *Tevfik Fikret'in* tam yetki ile derginin başına gelmesi, onlara önce **Halit Ziya**, **Cenap Şahabettin**, **Hüseyin Cahit** ile **Mehmet Rauf'un** sonraları öteki gençlerin katılması hareketin oluşmasını sağladı ve Ekrem de **Araba Sevdası** (20 Şubat 1896) adlı romanını bu hareket ile yayımlamaya başladı. Servet-i Fünûn hareketi edebî çevrede iki sahada yoğun faaliyete girişti. Biri şiir, öteki edebî tenkit. Şiirin ön planda gelmesi gayet tabii idi; çünkü hareketin lideri olan Fikret, şiir sanatına ağırlık veriyor; üstelik onun yanında Cenap Şahabettin gibi bir usta da bulunuyordu. Ayrıca topluluk üyelerinin çoğunluğunun şiirle uğraşması da buna eklenebilir. **Ali Ekrem**, **Süleyman Nazif**, **Faik Ali**, **Hüseyin Sîret**, **Hüseyin Suad**, **Ahmed Reşit**, **Celâl Sâhir** gibi yeni gençler bunlardan sayılabilir. Edebî tenkit ise hareketin edebiyat anlayışına, özellikle şiir anlayışlarına yöneltilen tenkitler doğrultusunda onların kendilerini savunmaları neticesinde ağırlık kazandı. Kendilerine yöneltilen eleştiri-

rilere hemen hemen topluluğun büyük çoğunluğu karşılık vermeden geri kalmadılar. Bu yolda yine Fikret öncülük ediyordu. Derginin başına geçtikten hemen sonra yayımladığı "Hasta Çocuk" manzumesi gerek konunun işlenişi, gerek üslûp yönünden bazı eleştirileri üzerine çekti. Bunun üzerine o da "(Hasta Çocuk) manzumesi nasıl telakki edildi" başlıklı yazısı ile bu eleştirilere karşılık verdi. Ayrıca yine o, "Musahabe-i Edebiyye"ler köşesinde şiir ve edebiyat anlayışını savunan yazıları yazmaya devam etti. Cenap'ın şiirleri ise dergide ayrı bir tenkit konusu oldu; özellikle onun kullandığı, "saat-ı seman-fâm, üd-ı mükevkeb, nây-ı zümür-rüd, tûf-ı tesliyyet, zenzeme-fermâyı ser-âheng-i Sahârî, nağ-me-i şeffaf" gibi hayat unsuru ürünü tamlamalar, ağır tenkitleri üzerine çekti. *Şeyh Vasfı*, *Faik Esad (Andelib)*, *Mehmet Celâl*, *Ali Kemal gibi* eski geleneği sürdürenler yanında Ahmet Mithat gibi yenilikçi edebiyattan yana olanlar da onları tenkit ettiler. Bunlardan en ağır tenkidi Ahmet Mithat, «*Dekadanlar*» (*Sabah*, 14 Mart 1897) adlı yazısı ile yaptı ve kullandıkları tamlamaların yapaylığını ve Fransız şiirinden aktardıkları hayaller konusunda bu gençlerle alay etti. Ancak onlar, bu tenkitlerden yılmadılar, Cenap bir yandan bu eleştirilere "Dekadizm nedir?" gibi yazılarla karşılık verirken Fikret de "Timsâl-i Cehalet" adlı şiiri ile Ahmet Mithat'ı yerin dibine batırıyordu. Bunlara öteki üyeler de katılınca kendilerine yöneltilen bu tenkitler gittikçe hafifledi. Üstelik Ahmet Mithat bile "Teslim-i Hakikat" ile bu gençlerin yaptıklarını takdir etmekten geri kalmadı.

Hareket gün geçtikçe edebî çevrede kendini kabul ettirirken bir yandan da hikâye ve romanda güçlü kalem denemeleri ile varlığını pekiştiriyordu. Başta Halit Ziya olmak üzere *Hüseyin Cahit*,

Mehmet Rauf, Ahmet Hikmet, Safvetî Ziya bu türün başarılı örneklerini vermeye başladılar.

Servet-i Fünûn edebiyatının kısa sürede edebî çevrede tutunması ve takdir edilmesi onları gayrete getirdi ve her biri meşgul oldukları edebî türde yeni eserler ortaya koydu. Bu sayede Servet-i Fünûn dergisi de basın hayatında ön plana çıkmış oldu. Ancak toplulukta, karşı taraftan gelen hücumların gevşemesi karşısında kendi içine kapanma eğilimi baş gösterdi. Fikret ile Cenap şiirde ince bir melankolik söyleyiş içinde saplanıp kaldı, ötekiler de onları takip etti; kendilerini yenileyememe kaygısı ortaya çıktı. Bu kaygıyı da ilk dile getiren **Ayin Nadir (Ali Ekrem)** oldu; *Şiirimiz* başlıklı uzun yazıyı kaleme aldı. Topluluğun bir özeleştirisi olan bu makaleyi Fikret önce yayımlamak istemedi, sonra biraz kısaltarak dergiye koydu. Bu olay kendi aralarında ilk çatışmayı yarattı; Ali Ekrem dergiden ayrılarak bu yazıyı tam olarak kendilerine karşı olan **Baba Tahir'in Musavver Malûmat** adlı dergisinde yayımladı. Bu yüzden aralarında büyük kırğınlık oldu. Ali Ekrem ile birlikte *Ahmet Reşit* de dergiden koptu. Bu kopma, kendi aralarındaki huzursuzluğu daha da artırdı. Fikret, Ahmet İhsan'la bozuştı ve dergiden ayrıldı. Yazı işlerini **Hüseyin Cahit** üzerine aldı. Onun *Edebiyat ve Hukuk* adlı makaleyi yazması, Sarayın sansürüne hedef oldu ve dergi kapatıldı. Bir süre sonra dergi yeniden faaliyete geçtiyse de eski havasını bulamadı ve böylece Servet-i Fünûn edebî hareketi canlılığını yitirmiş oldu.

Servet-i Fünûn edebî hareketi beş yıl (1896-1901) gibi kısa bir süre içinde hem oluşma, hem yaşama, hem de kendilerini kabul ettirme doğrultusunda büyük başarı kazandı. Edebiyatımızın yenileştirilmesinde cesur adımlar atıldı. Böylelikle

topluluğun içinde yer alan sanatçılardan her biri, sanat hayatının temel felsefesini bu süre içinde kazanmış oldu; topluluk dağıldıktan sonra da bu anlayışı devam ettirmekten ve savunmaktan geri kalmadı.

Servet-i Fünûn edebiyatı gerek dergi etrafında dinamizmini koruduğu süre içinde gerek daha sonraki dönemde en büyük ve güçlü hamleyi şiir türünde yaptı. Şiirin konusundan şekline ve üslûbuna kadar uzanan estetik kaygı, aşırı titizlenmenin de etkisiyle bu türün yeni bir çehre, yeni bir hüviyet kazanmasına yol açtı. Özellikle Tanzimat'la başlayan romantik akımı bu dönemde parnas ve simbolist şiir akımlarının da eklenmesi bu türe yeni bir duyuş, düşünüş, hayal ediş hatta yeni bir söyleyiş de kazandırmış oldu. Servet-i Fünûn şiirinin bu hüviyeti kazanmasında iki usta ve titiz kalemin başta bulunmasının payı büyüktür. Fikret ve Cenap ikilisi bu dönem şiirine kendi sanat damgalarını vururken ötekiler de onları titizlikle takip ettiler.

Servet-i Fünûn şiirini iki safhada değerlendirmek doğru olur: Bir, topluluğun faaliyette olduğu birinci dönem; iki, topluluk dağıldıktan sonra her birinin müstakil eser verdiği ikinci dönem. Birinci dönem şiirinin genel karakteri, ferdiyetçi sanat anlayışı olarak ortaya çıkmakta-

Servet-i Fünûn Dergisi

dır. Aşırı duygulanma ve buna bağlı olarak yeni bir hayal dünyası kurma eğiliminden doğan bu ferdiyetçilik, ister istemez konu darlığını da beraberinde getiriyordu. Biraz da dönemin siyasî havasından kaynaklanan bu şahsiliğe yönelme, aşk ve tabiat gibi iki temel konu üzerinde dönüp dolaşmalarına yol açmıştır. Bu iki konuyu Fikret, zaman zaman *Hasta Çocuk, Balıkçılar, Nesrin, Ramazan Sadakası, Haluk'un Bayramı, Verin Zavallılara*, gibi şiirlerinde zavallı, güçsüz ve kimsesiz insanın yaşama mücadelesi ile zenginleştirmek istemiş; ancak bu anlayış, hem fazla bir zenginlik sağlamamış hem de şair, şahsî duygularına ağırlık vermekten kaçınmamıştır. Cenap ise bu konulara sıkı sıkıya

bağlı kalmış, değişik bir konu arayışına yönelme ihtiyacı duymamıştır. Çünkü onun sanat anlayışı Fikret'e göre daha bir şahsileşme gösterir. Şiirde hayal, ahenk ve müzikalite onun için ön plandadır ve buna bağlı olarak şiire özgü bir müzikal yaratma endişesi içindedir. Nitekim *Berk-i Hazan*, *Terâne-i Mehtab*, *Riyâh-ı Leyâl*, *Temâşâ-yı Leyâl*, *Temâşâ-yı Hazan*, *Yakazat-ı Leyliyye* gibi şiirlerle birden bire şöhrete kavuşmuş olan Cenap, *Elhan-ı Şi'ta* ile sanatının zirvesine ulaşmıştır. Konu ile estetik kaygının bütünleştiği ve müzikalitenin en güzel bir biçimde sağlandığı bu eser, Cenap'ın sanatına kesin ve belirgin damgayı vurmuştur. Sanatçı, sanat hayatı boyunca bu çizgiyi devam ettirmeyi amaçlamış; ne var ki bu eserini öteki yazdıklarında aşamamıştır.

Sonuç olarak; Servet-i Fünûncular "sanat için sanat" görüşüne bağlı kaldılar, bu anlayışa uygun eserler verdiler. Edebî türlerin alanını genişlettiler; bunların teorisini kurmaya ve buna uygun örnekler vermeye çalıştılar. Edebî değer bakımından üstün bir edebiyat vücûda getirdiler; eserlerinde sağlam bir kompozisyona ve bütünlüğe dikkat ettiler. Halk edebiyatı mahsûllerini edebiyat dışı saydılar, bir yüksek zümre edebiyatı meydana getirdiler. Bu anlayış, yeni bir dil ve üslûp ortaya koymalarına sebep oldu. En çok da bu hususta tenkit edildiler.

Servet-i Fünûn sanatçıları ayrı ayrı şahsiyet olmaları yanı sıra, bazı noktalarda birleşirler:

II. Abdülhamî'ten ve devrin siyasî şartlarından nefret ederler. Siyasete karışmazlar. Tanzimat döneminde açılan okullarda yetiştiler; Fransızca bilirler ve Batı edebiyatını iyi tanırlar. Doğu kültürleri zayıftır. Siyasî baskılar yüzünden realiteden kaçarak bedbîn ve bezgin bir edebiyat meydana getirdiler. Tanzimatçıların çok yönlü kişiliklerine karşı Servet-i Fünûn sanatçıları genellikle tek türde ve sanatı ön plânda tutan iyi eser vermeye çalıştılar.

Bu değerlendirmeler doğrultusunda Servet-i Fünûn edebiyatı hakkında verilebilecek hüküm şudur: 1860 sonrasında başlatılan Türk edebiyatının yenileştirilmesi ve ona yeni bir hüviyet kazandırılması hareketi, değişik edebî türlerde meyvelerini vermiş; ancak arzu edilen anlamda olgunluğa erişmemiş, hatta bir tür deneme devresi olarak dik-

katleri üzerinde toplamıştı. Başlatılan bu hareketin başarıya ulaşması genç ve dinamik kalemlerin yetişmesine bağlıydı. İşte bu dinamizmi yenileşme hareketi Servet-i Fünûn gençlerinde buldu. Özellikle bu gençlerin yenileşme hareketine gönül vermeleri ve bu hareketin temelinde yatan batılı edebiyatı yakından tanımaları ve bu edebiyatın estetik yönünü eserlerine adapte etmeye çalışmaları, bunu yine batılı edebiyatın tekniği ile işlemeleri Tanzimat'tan beri devam eden edebiyatın yenileştirilmesi ve batılılaştırılması hareketinde büyük bir hamle yaptı, hareketi olgunluğa götürdü. Özellikle şiirde, hikâyeye ve romanda, tenkit türünde ağırlık kazanan bu edebî hareket, tam bir batılı zihniyetle işlendi ve ürünlerini verdi. Böylelikle XX. yüzyıla girerken Servet-i Fünûnla birlikte Türk edebiyatı tam bir batılı hüviyet kazanıyor ve daha sonraki kuşaklara değişik ufuklar açıyordu.

AŞAĞIDA VERİLEN İFADELERİN DOĞRU YA DA YANLIŞ OLDUĞUNU PARANTEZ İÇERİSİNE (D) VEYA (Y) YAZARAK BELİRTİNİZ.

1. () Servet-i Fünûn 27 Mart 1891'de çıkmaya başlayan ve önceleri fen bilimleri yayın organı olarak basın hayatına giren, daha sonra sanat ve edebiyat sahasında 26 Mayıs 1944'e kadar İstanbul'da faaliyet gösteren dergidir.
2. () Servet-i Fünûn edebiyatının şiir alanında en büyük temsilcisi Recaizade Mahmut Ekrem'dir. Servet-i Fünûncular, Ekrem'i örnek alarak şiir yazmışlardır.
3. () Servet-i Fünûn basın hayatında gerçek yerini ve şöhretini kendi adıyla anılan edebî hareketin başlaması ile kazandı.
4. () Recaîzâde Mahmut Ekrem'in Servet-i Fünûn'da yazmaya başlamasının en büyük sebebi, bu derginin sahibi olan Ahmet İhsan'ın Galatasaray'dan öğrencisi olmasıydı; ayrıca yine bu derginin yenilik edebiyatının yayın organı olmasını arzulamasındandı.
5. () Servet-i Fünûn edebiyatı kendinden önceki edebî topluluğun bir devamı olarak kalmış, edebiyata hiçbir yenilik getirmemiştir.
6. () Servet-i Fünûn edebî hareketini ortaya çıkaran düşünce edebî tartışmalardan kaynaklanmıştır. 1880 sonrası edebî tartışmaların temelinde Recaîzâde M. Ekrem'in Tâlim-i Edebiyatı'nı yayımlanması yatmaktadır.
7. () Servet-i Fünûn edebiyatı, 1896-1901 yılları arasında Servet-i Fünûn adlı derginin etrafında, edebiyatın yenileşmesi yolunda, bir araya gelen gençlerin başlattıkları ve savundukları edebî hareket ve bu edebî hareketin yarattığı edebiyatın genel adıdır.
8. () Servet-i Fünûn edebiyatı Tevfik Fikret'in Edebiyat ve Hukuk adlı yazısı dolayısıyla kapatılmıştır.
9. () Servet-i Fünûn şiirini iki safhada değerlendirmek doğru olur: Bir, topluluğun faaliyetinde olduğu birinci dönem; iki, topluluk dağıldıktan sonra her birinin müstakil eser verdiği ikinci dönem.
10. () Servet-i Fünûn edebî hareketi beş yıl (1896-1901) gibi kısa bir süre içinde hem oluşma, hem yaşama, hem de kendilerini kabul ettirme doğrultusunda büyük başarı kazandı. Edebiyatımızın yenileştirilmesinde cesur adımlar atıldı. Böylelikle topluluğun içinde yer alan sanatçılardan her biri, sanat hayatının temel felsefesini bu süre içinde kazanmış oldu; topluluk dağıldıktan sonra da bu anlayışı devam ettirmekten ve savunmaktan geri kalmadı.
11. () Servet-i Fünûncular "sanat için sanat" görüşüne bağlı kaldılar, bu anlayışa uygun eserler verdiler. Edebî türlerin alanını genişlettiler; bunların teorisini kurmaya ve buna uygun örnekler vermeye çalıştılar.
12. () Servet-i Fünûn döneminde yazarlar İngiliz edebiyatını örnek almışlardır.

AŞAĞIDA VERİLEN CÜMLELERDEKİ BOŞ BIRAKILAN YERLERİ
UYGUN CÜMLELERLE VEYA KELİMELERLE TAMAMLAYINIZ.

1. Recaizâde Ekrem, Mekteb-i Mülkiye'de verdiği derslerin notlarından oluşturduğu bu kitabında genellikle edebiyatı batılı bir zihniyetle değerlendirmiş, işlediği konulara seçtiği örnekleri de çoğunlukla batılı yazarlar ile Şinasî, Namık Kemal, Abdülhak Hâmit gibi yenilikçi yazarlardan derlemiştir.
2. Şiir, hikâye, roman, edebî tenkit, tercüme faaliyeti ile Servet-i Fünûn tam anlamı ile bir sanat ve edebiyat dergisi hüviyetini kazanır. Bu faaliyet Ali Ekrem'in özeleştirisi mahiyetteki adlı makalesinin kaleme alınışına kadar devam etmiştir.
3. Servet-i Fünûn edebiyatını benimseyen baş sanatçı:
 - a)
 - b)
 - c)
 - d)
 - e)
4. Servet-i Fünun edebiyatının beş özelliği:
 - a)
 - b)
 - c)
 - d)
 - e)
5. 1895 sonlarında dergisinin başyazarı Mehmet Tahir Efendi ile Recaizâde Ekrem arasında önce konusunda başlayan edebî münakaşa, bu derginin izinsiz olarak Ekrem'in adlı hikâyesini yayımlamaya başlamasıyla iyice alevlenir. Ekrem, bu gazeteye karşı yazılarını Servet-i Fünun'da yayımlamaya başlar
6. Servet-i Fünûn dergisinin başına geçtikten hemen sonra yayımladığı "Hasta Çocuk" manzumesi gerek konunun işlenişi, gerek üslûp yönünden bazı eleştirileri üzerine çekti. Bunun üzerine o da "(Hasta Çocuk) manzumesi nasıl telakki edildi" başlıklı yazısı ile bu eleştirilere karşılık verdi. Ayrıca gene o, "Musahabe-i Edebiyye"ler köşesinde şiir ve edebiyat anlayışını savunan yazıları yazmaya devam etti.
7. Servet-i Fünûn edebiyatının nesir alanında önemli dört temsilcisi:
 - a)
 - b)
 - c)
 - d)
8. Servet-i Fünûn sanatçılarının beş özelliği:
 - a)
 - b)
 - c)
 - d)
 - e)
9. Servet-i Fünûn döneminde yazılan beş eser ismi:
 - a)
 - b)
 - c)
 - d)
 - e)

AŞAĞIDA VERİLEN KAVRAMLARI VE TERİMLERİ KISACA AÇIKLAYINIZ.

1. Servet-i Fünûn:

5. Malûmat:

2. Edebiyat ve Hukuk:

6. Şiirimiz:

3. Ahmet İhsan:

7. Muhasebe-i Edebiye:

4. Şemsa:

8. Hasan Âsaf:

AŞAĞIDAKİ SANATÇILARIN BAĞLI OLDUĞU EDEBİYAT DÖNEMİNİ BELİRLEYİP KARŞISINDAKİ KUTUCUĞA YAZINIZ.

ZİYA PAŞA

TANZİMAT EDEBİYATI

TEVFİK FİKRET

CENAP ŞAHABETTİN

ŞEYYAD HAMZA

BÂKÎ

NAMIK KEMAL

MEHMET RAUF

HALİT ZİYA UŞAKLIGİL

MUALLİM NACİ

RECÂİZADE MAHMUT EKREM

AŞAĞIDAKİ ESERLERİN YAZARINI KARŞISINDAKİ KUTUCUĞA YAZINIZ.

ŞİİRİMİZ

EDEBİYAT VE HUKUK

ZEMZEME

DEMDEME

TÂLİM-İ EDEBİYAT

HASTA ÇOCUK

DEKADANLAR

TİMSAL-İ CEHALET

ARABA SEVDASI

BÜRHAN-I KUDRET

AŞAĞIDAKİ SORULARI CEVAPLANDIRINIZ.

1. Servet-i Fünûn dergisi nasıl edebiyat dergisi olmuştur?

4. Servet-i Fünûn dönemi niçin ve nasıl başlamıştır?

2. Servet-i Fünûn edebiyatının şiir ve nesir alanında ünlü beş ismini yazınız..

5. Tevfik Fikret'in Servet-i Fünûn edebiyatına nasıl bir katkısı olmuştur?

3. Servet-i Fünûn edebiyatına en sert tepkileri veren Tanzimat sanatçısı kimdir?

6. Servet-i Fünûn edebiyatının beş özelliğini yazınız.

1. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde bilgi yanlışlığı vardır?
 - A) Servet-i Fünûn edebiyatı 1896-1901 yılları arasında gelişme göstermiştir.
 - B) Servet-i Fünûn önceleri bir fen dergisi görünümündeydi.
 - C) Servet-i Fünûn edebiyatının oluşmasında Recaîzâde Mahmut Ekrem'in yönlendirmesi etkili olmuştur.
 - D) Tefik Fikret Servet-i Fünûn dergisine edebî bir özellik kazandırmıştır.
 - E) Servet-i Fünûncuların dili, Tanzimatçılar kadar ağır değildir.
2. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi Servet-i Fünûn edebiyatına mensup değildir?
 - A) Halit Ziya Uşaklıgil
 - B) Ahmet Haşim
 - C) Cenap Şahabettin
 - D) Hüseyin Suat Yalçın
 - E) Mehmet Rauf
3. Servet-i Fünûn edebiyatının sona ermesine neden olan yazı aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) Edebiyat ve Hukuk- Hüseyin Cahit
 - B) Şiir ve İnşa-Ziya Paşa
 - C) Şiirimiz-Ali Ekrem
 - D) Hayat ve Kitaplar-Ahmet Şuayb
 - E) Kavgalarım-Hüseyin Cahit
4. Servet-i Fünûn edebiyatına Sabah gazetesinde yayınladığı "Dekadanlar" yazısıyla çok sert eleştirilerde bulunan Tanzimat yazarı kimdir?
 - A) Şinasi
 - B) Namık Kemal
 - C) Ahmet Mithat Efendi
 - D) Recaîzâde Mahmut Ekrem
 - E) Muallim Naci
5. Servet-i Fünûn, 1891'de yayınlanmaya başlayan bir fen dergisidir. Fakat, bu dergiyi yayınlayan, aynı zamanda eski bir öğrencisi olan i/ı Servet-i Fünûn dergisinin bir edebiyat dergisi hâline getirmeye ikna eder. İlk iş olarak i/ı derginin yazı işleri müdürü yapar. Böylece Servet-i Fünûn edebiyatı oluşmaya başlar.

ukarıdaki parçada boş bırakılan yere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

 - A) Tefik Fikret-Ahmet İhsan-Recaîzâde Mahmut Ekrem
 - B) Cenap Şahabettin-Ahmet İhsan-Recaîzâde Mahmut Ekrem
 - C) Recaîzâde Mahmut Ekrem-Ahmet İhsan-Mehmet Rauf
 - D) Recaîzâde Mahmut Ekrem-Ahmet İhsan-Tefik Fikret
 - E) Recaîzâde Mahmut Ekrem-Cenap Şahabettin-Tefik Fikret
6. Servet-i Fünûn edebiyatının ortaya çıkışı hangi sanatçıların tartışması ile olmuştur?
 - A) Namık Kemal-Ziya Paşa
 - B) Recaîzâde Mahmut Ekrem-Abdülhak Hamit Tarhan
 - C) Recaîzâde Mahmut Ekrem-Muallim Naci
 - D) Muallim Naci-Tefik Fikret
 - E) Şinasi-Ziya Paşa
7. Servet-i Fünûncular daha çok hangi akımlardan etkilenmişler?
 - A) Romantizm-klasisizm-parnasizm
 - B) Realizm-natüralizm-parnasizm
 - C) Klasisizm-realizm-parnasizm
 - D) Realizm-parnasizm-romantizm
 - E) Sürealizm-natüralizm-klasisizm